

**Unieke mensen krijgen
persoonlijke zorg**

AANBEVELINGEN

**voor zorgverleners rondom ziekenhuisopname
van mensen met een verstandelijke beperking**

Voorwoord

Het Platform VG Brabant ontving signalen vanuit de achterban over knelpunten in de ziekenhuiszorg voor mensen met een verstandelijke beperking. De zorg blijkt veelal onvoldoende te zijn afgestemd op de specifieke wensen en behoeften van deze doelgroep. Het is een kwetsbare cliëntengroep¹⁾ die vaak verregaand afhankelijk is van hun omgeving en van zorgverleners.

In opdracht van het Platform VG Brabant heeft Zorgbelang Brabant onderzoek gedaan naar de problemen van deze doelgroep in de ziekenhuiszorg; wat zijn hun wensen en behoeften, waar liggen de mogelijke verbeterpunten? Dit leidde tot twee deelprojecten voor het uitwerken van mogelijke oplossingen. Eén daarvan was het opstellen van een Wegwijzer voor ouders ter voorbereiding op een ziekenhuisopname van hun kind. Het tweede deelproject bestond uit overleg tussen vertegenwoordigers van een aantal ziekenhuizen en woon-/zorginstellingen in de regio om te komen tot aanbevelingen voor het verbeteren van de zorg en de communicatie daarover. In deze flyer staat een samenvatting van de aanbevelingen zoals die door hen zijn geformuleerd. Deze zijn opgesteld om medewerkers van ziekenhuizen en woon-/zorginstellingen te helpen bij een goede informatieoverdracht om continuïteit en coördinatie van zorg te waarborgen.

Voor de ziekenhuisopname

Organisatieniveau:

- Het is belangrijk dat zowel begeleiders als verpleegkundigen weten wat binnen de eigen organisatie mogelijk is qua aanvullende begeleiding op de reguliere dienstverlening.
- Reserveer als woon-/zorginstelling budget om begeleiding bij een ziekenhuisopname te financieren. Ondanks dat de financiering aan de instelling vanuit de AWBZ²⁾ doorloopt, is dit onvoldoende om alle kosten te dekken.
- Bespreek als woon-/zorginstelling met de familievereniging en/of cliëntenraad wat algemeen gebruikelijk is bij begeleiding bij een ziekenhuisopname. Zowel rondom het verdelen van taken als de financiering.

Cliëntniveau:

⇒ **Vorbereiding op de overdracht van woon-/zorginstelling naar ziekenhuis**

- Weeg als woon-/zorginstelling af welke begeleider het meest geschikt is om mee te gaan voor de overdracht en/of om de cliënt te begeleiden tijdens het intakegesprek.
- Ga als woon-/zorginstelling na welke specifieke aanvullende zorg een cliënt nodig heeft in relatie tot zijn beperkingen. Leg dit schriftelijk vast en draag dit mondeling over.
- Vraag in het ziekenhuis of er (beeld)materiaal beschikbaar is om de cliënt voor te kunnen bereiden op het verblijf in het ziekenhuis en de behandeling.

⇒ **Overdracht en intakegesprek**

- Vraag (als dit wenselijk is) of de cliënt vooraf een kijkbezoek kan brengen aan de verpleegafdeling.
- Zorg voor een warme overdracht waarin cliënt en begeleider persoonlijk contact hebben met een verpleegkundige. Neem daarin de tijd om uitgebreid kennis te maken, informatie uit te wisselen en eventueel handelingen voor te doen door begeleider c.q. verpleegkundige om elkaar goed voor te bereiden. Een mogelijke handreiking om de communicatie beter te laten verlopen is de brochure van MEE 'Omgaan met mensen met een licht verstandelijke beperking'.

- Besteed specifieke aandacht aan de communicatiemiddelen die de cliënt gewend is te gebruiken, bijv. methodes voor pijnsignalering en afnemen pijnscores, gebruik van pictogrammen enz. Ga na of toepassing hiervan in het ziekenhuis is te realiseren. Vraag eventueel ondersteuning door de woon-/zorginstelling.
- Maak met elkaar een inschatting of de benodigde aanvullende zorg door het ziekenhuis geleverd kan worden.
- Maak goede afspraken over aanvullende begeleiding door de woon-/zorginstelling. Indien begeleider en/of verpleegkundige hier niet uitkomt, schakel dan de leidinggevende(n) hierbij in.
- Zorg als ziekenhuis en woon-/zorginstelling samen voor een goede afstemming met familie over aanvullende begeleiding, houd daarbij rekening met hun wensen en mogelijkheden. Een goede informatievoorziening over de (on)mogelijkheden van het ziekenhuis en de woon-/zorginstelling, leidt tot meer wederzijds begrip.
- Maak afspraken hoe de communicatie tussen ziekenhuis, woon-/zorginstelling en wettelijk vertegenwoordiger plaatsvindt.
- Zorg voor vaste contactpersonen in het ziekenhuis en de woon-/zorginstelling. Korte lijnen vergemakkelijken het opvragen van aanvullende informatie c.q. het doorgeven daarvan.
- Sluit het gesprek pas af als alle partijen de indruk hebben dat er voldoende informatie is uitgewisseld en er goede afspraken zijn gemaakt.
- De verpleegkundige legt de gemaakte afspraken schriftelijk op een bondige en praktijkgerichte manier vast in het verpleegkundig dossier en informeert alle betrokken disciplines.
- Zorg als begeleider voor een geleidelijke overgang. Na het intakegesprek kun je als begeleider bij de cliënt blijven om te ervaren hoe hij/zij op de situatie reageert.

Spoedzorg

- Zorg ervoor dat binnen de woon-/zorginstelling het ICT systeem zo is ingericht, dat iedere medewerker in één oogopslag kan zien welke informatie meegegeven moet worden over een cliënt. Bijvoorbeeld met behulp van een checklist.
- Vraag als woon-/zorginstelling bij de afdeling Spoed Eisende Hulp naar de mogelijkheid om afspraken te maken over het inschatten van de wachttijd. Als er een tijd wordt afgesproken waarop de cliënt in het ziekenhuis wordt verwacht, hoeft deze niet onnodig lang in het ziekenhuis te zijn.

Tijdens de ziekenhuisopname

- Probeer het aantal verschillende personen, waarmee de cliënt te maken krijgt, te beperken. Als er zoveel mogelijk dezelfde personen voor de cliënt zorgen geeft dit rust en overzicht.
- Houd rekening met de wijze van communiceren van de cliënt.
- Wees alert op *hoe* de cliënt eet en drinkt (zelfstandig of met hulp) en of de cliënt *voldoende* eet of drinkt.
- Plan als ziekenhuis evaluatiemomenten in over de geboden zorg en betrek daarbij als verplegend personeel ook de begeleider en eventueel familie. Geef elkaar daarnaast ook tussentijds feedback op overeengekomen afspraken. Dit is essentieel voor goede zorgverlening en onderlinge samenwerking.

Overdracht van ziekenhuis naar woon-/zorginstelling

- Laat de cliënt ophalen door een voor hem/haar vertrouwde begeleider. Zorg dat deze ook is voorbereid op het stellen van noodzakelijke vragen over goede nazorg door de woon-/zorginstelling.
- Bespreek als verpleegkundige en begeleider samen het ontslagformulier.
- Vraag als begeleider om beknopte schriftelijke informatie voor de woongroep en arts VG over leefregels, medicatie en/of verzorging, indien daar behoefte aan is.
- Spreek een contactmogelijkheid af voor de eerste dagen na ontslag, voor het opvragen van advies, als dat nodig blijkt.

¹⁾ Waar gesproken wordt over "cliënt", kan vaak ook "patiënt" worden gelezen

²⁾ Nederlandse Zorg Autoriteit Beleidsregel CA 300-013

Colofon:

Platform VG Brabant
p/a Ringbaan Zuid 44
5022PN Tilburg
Tel: 013 - 594 21 70
www.platformvgzuidoostbrabant.nl

Deze aanbevelingen zijn tot stand gekomen m.m.v.:
Elisabeth - TweeSteden ziekenhuis Tilburg,
Catharina Ziekenhuis Eindhoven,
Dichterbij, ASVZ, Prisma, Cello zorg,
Kempenhaghe en IKNLZuid.

Redactie & vormgeving: Zorgbelang Brabant in
opdracht van Platform VG Brabant
Subsidie project: CZ Fonds
Datum uitgifte: juni 2014

Alle informatie over het project, de Wegwijzer en
de aanbevelingen is digitaal beschikbaar via:
www.platformvgzuidoostbrabant.nl